

Van de voorzitter

Beste Witrik liefhebbers,

Na een onstuimige en luidruchtige jaarwisseling vanwege veel vuurwerk kwam er daarna rust door een periode van winterweer met een natuurlijk sneeuwrijk landschap. Gelukkig blijven de beelden van de besneeuwde landschappen langer in onze herinnering.

In de forumdiscussie op 5 januari in Vianen in de provincie Utrecht over het toekomst beleid van boeren binnen de provinciale regels, werd aan het einde tijdens de discussie met de zaal door een vraag uit het publiek benadrukt hoe belangrijk het voor ons mooie landschap is, als daar koeien blijven weiden. Endan zijn de Witrikkoeien daartussen natuurlijk de kers op de taart.

Vanwege mijn gezondheid is mijn bestuurlijke inbreng bij de Witrik helaas nog beperkt.

Secretariaat
Pytsje van der Veen
It Skeanpaed 3
9287 NL Twijzelerheide
stichtingdewitrik@gmail.com

Daar komt nog bij dat we privé nu middenin een verhuizing zitten. We gaan verhuizen naar een appartement op de begane grond met nog een klein tuintje.

Afgelopen herfst zijn de koeien uit de tuin gewassen en op transport gegaan naar ons nieuwe adres. (zie foto).

Op de eerst volgende fysieke vergadering van het bestuur, ligt de focus op het verder uitvergroten van het nieuwe database systeem.

Rest mij nog alle donateurs en betrokkene van de Witrik Stichting een Voorspoedig en Gezond 2026 te wensen . (en een beetje geluk bij het fokken van mooie aftekeningen van de Witrik).

Arie van Buuren

Aangewezen fokdieren herfstronde 2025

Eigenaar	Naam of nummer	Geb. jaar	Vader	Kleur	Punten
Fam. Borst	Martina 134	2018	Aquarel	Z	88
Fam. Borst	Vroukje 381 rf	2019	Onb.	Z	89
Fam. Borst	Martine 157	2023	Dirk rf	Z	89
D. Koeman	2506	2022	Onb.	R	98
D. Koeman	2517	2023	Onb.	R	85
Fam. Roest	Wies 12	2016	Zonzeel Max	Z	89
Fam. Roest	Blitz	2022	Murphy	Z	92
Fam. Roest	Dopey	2022	Murphy	Z	88
Fam. Roest	Elsa	2021	Peppermint	R	100
Fam. Roest	Pausa	2022	Durango	Z	93
Fam. Roest	Tessa	2022	Leo	Z	88
Fam. Roest	Akke	2023	Dirk rf	Z	85
Fam. Roest	Momo	2021	Durango	Z	92
Fam. Roest	Olive	2021	Durango	Z	98
Fam. Roest	Higgledy Piggledy	2020	Linedancer	Z	85
J. v.d. Braak	Aukje 466	2020	Jacko	R	85
Fam. Kusters	Lou An 115	2021	Chalk	Z	87
Fam. Kusters	Aukje 481	2022	Launch	R	88
Fam. Kusters	Aukje 484	2022	Kitami pp	R	87
A Kuiper	Charlotte 2	2020	Onb.	R	91
A Kuiper	Charlotte 3	2023	Onb.	R	86

Keuringresultaten

Afgelopen herfst zijn onze keurmeesters weer op pad geweest. Jan Fred Nijman en Jan van den Braak hebben een toertje Nood-Holland boven het IJ gemaakt met bezoeken aan de families Borst, Kuiper en Koeman. Op minder afstand van hun woonplaats vonden ze de familie Roest in Afferden. Een enthousiast echtpaar met een flink aantal gekeurde dieren en ze zijn meteen maar aangesloten bij onze stichting. Elders in deze Witrikbode vindt u een overzicht van de aangewezen fokdieren.

De komende tijd staan er meer bedrijven op het programma. Dat gaat de goede kant op, want de gekeurde dieren worden meteen ingeschreven in de nieuwe database. Tijdens de witrikdag in oktober vorig jaar werd daar al uitleg over gegeven en een verslag is ook verschenen in de vorige Witrikbode. De database verschaft ons de mogelijkheden voor de fokkerij en voor het onderzoeken van de erfelijkheid van de witrik. Er staan inmiddels al een paar honderd dieren geregistreerd. Dat zijn niet alleen de aangewezen fokdieren, maar ook de andere gekeurde dieren, de plusdieren en dieren met minder punten. Dat zijn ook witrikken, alleen iets minder passend in het beeld van het ideaal. Voor het onderzoek naar de erfelijkheid zijn echter ook deze dieren van belang, dus we nemen ze wel mee in de keuring.

Het nieuwe registratiesysteem heeft ook de mogelijkheid om erfelijke verbanden te leggen. Maar dan moeten wel de afstammingsgegevens bekend zijn. Als je wilt fokken, dan moet je weten hoe je fokt. Je moet een doel hebben en een weg naar dat doel. Als we het lijstje met aangewezen fokdieren bekijken, dan blijkt dat er diverse dieren zijn zonder erkende afstamming. En dan loop je vast. Dan weet je niet waar iets vandaan komt en waar je naartoe moet. We kunnen wel dieren aanwijzen als fokdier, maar dat heeft eigenlijk geen waarde zonder afstammingsregistratie.

Nieuw bestuurslid

Via deze weg stel ik mij graag als nieuw bestuurslid voor, Annemie Bier, partner van Alex Kuiper en samen met 5 kinderen wonen wij op zorg- en zuivelboerderij Dikhoeve in Ransdorp, een klein dorpje dat binnen de gemeente Amsterdam valt.

Op onze boerderij hebben wij gemiddeld zo'n 550 schapen en 20 koeien. De koeien staan in dienst van de lammeren. Van oudsher werden hier koeien gehouden, Fries roodbont, MRIJ en een voorkeur voor de Witrik kleurslag.

Heel even zijn de koeien weg geweest. Inmiddels sinds 15 jaar weer terug en nog actiever met de Witrik kleurslag. Wij boeren officieel biologisch maar houden daarnaast veel principes van biologisch dynamisch boeren aan. Zo lopen onze dieren in vrijloopstallen en behouden de koeien de hoorns. Ook weiden wij zoveel mogelijk en melken wij de koeien in een mobiele doorloopwagen in het land (weideseizoen), ook boeren wij natuur inclusief.

Naast de dagelijkse zorg van de kinderen en het vee hou ik mij voornamelijk bezig met de kaas en zuivelverwerking. Ook fok ik de lammeren op en hou ik mij bezig met de fokkerij en dieradministratie.

Binnen de Witrik stichting hoop ik Pytsje zoveel mogelijk te ondersteunen en wil ik graag het oud Hollandse type vee blijven belichten.

Bij interesse kan je ons volgen via Instagram onder Alex Kuiper (Dikhoeve). Hier vind je veel plaatjes van ons vee en de kaasmakerij. Overigens is iedereen welkom in onze B&B want ook dit bestieren wij hier. Zo'n 26 slaapplekken hebben wij beschikbaar in onze diverse pipo wagens.

Groet, Annemie

Nieuwe enthousiastelingen

Op 3 december waren we uitgenodigd om te keuren en te registreren bij de Familie Roest in Afferden. Ties en Wilbert zitten sinds een paar jaar op deze plek. Soms denk je dat je de meeste bedrijven met Witrikken wel kent maar deze locatie was nieuw in ons bestand. En wat een leuke verrassing!

Enthousiast over de Witrikken en met duurzame koeien op stal. We troffen er een heel stel Witrikken aan die ten dele afstammen van een oudgediende van de familie van Oosterhout uit Made.

Na 13 dieren te hebben gekeurd kwamen er 6 fokdieren uit. Daarmee is Melkveehouderij Roest al meteen een erkend Witrikfokbedrijf.

Uit de foto's blijkt de nauwe band met de Witrikken. Het zou ontzettend leuk zijn om wat meer over dit jonge en enthousiaste ondernemerspaar en hun plannen te ontdekken. Wie weet in een volgend nummer van de Witrikbode?

Onderzoek koegewichten dubbeldoelrassen

Het gewicht van Nederlandse dubbeldoelrassen heeft invloed op de bedrijfsspecifieke excretie en de uitkomsten van de kringloopwijzer. Hoe hoger het gewicht, hoe hoger de mestproductie per dier, wat betekent dat er mogelijk meer mest moet worden afgezet waardoor er minder dieren gehouden kunnen worden.

Op verzoek van de rasorganisaties van de Nederlandse dubbeldoel runderrassen wordt op dit moment het gemiddelde koegewicht per ras onderzocht.

Twee studentes - Bente Sas en Jente Post - van de faculteit diergeneeskunde in Utrecht zijn voor hun afstudeerscriptie in samenwerking met het Centrum voor Genetische Bronnen Nederland (CGN) een onderzoek gestart naar de gewichten van Groninger Blaarkop, Lakenvelder, MRIJ en Fries-Hollands/Fries-Roodbont.

Naast het gewicht wordt ook de kruishoogte, de borstomvang en de lichaamslengte gemeten. Mogelijk kan in de toekomst aan de hand van deze gegevens op een eenvoudige wijze een redelijk betrouwbare schatting van het gewicht van een dier worden gemaakt. Verder worden er aanvullende gegevens van de dieren en de deelnemende bedrijven vastgelegd. Denk bijvoorbeeld aan de leeftijd van de koe, het wel of niet drachtig zijn en voor hoe lang, de lactatiewaarde en hoe de dieren gevoerd worden.

Tot nu toe zijn er op bedrijven met Fries-Hollands/Fries-Roodbont vee in totaal 320 dieren gewogen. Van de andere rassen lopen de aantallen ook op: het uiteindelijke doel is om per ras minimaal 100 dieren te wegen. Aanvullend worden er op twee bedrijven nog Holstein koeien gewogen die mogelijk als referentie kunnen dienen.

Ook wordt van alle dieren een haarmonster genomen voor eventueel DNA-onderzoek. Deze monsters kunnen later worden gebruikt om bijvoorbeeld referentiepopulaties voor rasbepaling te updaten, of om genomische fokwaarden te schatten.

Dit artikel is in gewijzigde vorm overgenomen uit de nieuwsbrief van CGN, december 2025

Paraplubestand 12,5 jaar

De waarde van zichtbaarheid zeldzame rassen in I&R

Dierziekten behoren tot de grootste bedreigingen van onze zeldzame rassen. In 2008 hoorde toenmalig SZH-voorzitter Geert Boink tijdens een presentatie van de Europese Commissie dat er in de EU regelgeving een beschermde status opgenomen is voor de zeldzame rassen bij de bestrijding van dierziekten. Hiervoor was o.a. nodig dat de zeldzame status zichtbaar was bij het individuele dier in het I&R, het Identificatie en Registratie systeem van de overheid. “Dat moeten we in Nederland geregeld zien te krijgen” dacht Geert. Daarmee was de eerste stap gezet naar wat we nu noemen ‘Het Paraplubestand’.

Het paraplubestand is inmiddels niet meer weg te denken. Dat het veel tijd en moeite heeft gekost om hier te komen weten een aantal mensen bij de SZH nog maar al te goed. Vanuit het ministerie was goedkeuring gegeven om het idee in gang te zetten. Toen de uitvoering nog. Een aantal rasorganisaties was aanvankelijk wat sceptisch. De eerste dieren die voorzien werden van vlaggen waren de Zwartblessen. Daarna volgden de Nederlandse landgeiten, de Lakenvelder koeien en vele andere rassen.

Per ras werd geïnventariseerd hoe het daadwerkelijke ‘vlagproces’ ingezet kon worden en welke dieren als raszuiver mochten worden aangemerkt.

Met behulp van een automatiseringsprogramma werden de gegevens van de rasorganisaties gekoppeld aan de diergegevens in het I&R. Het was een tijdrovend karwei, want zelfs de kleinste verschillen in de gegevens zorgden voor oponthoud. Harry Hoving was toen bij SZH al bekend vanwege zijn ervaring als stamboekbeheerder. Hem werd gevraagd om SZH te helpen het Paraplubestand te optimaliseren. Stap voor stap kwam er orde in de chaos. Relaties met RVO en stamboeken werden beter en het vlaggen kreeg vorm.

Sinds 2023 komen houders van gevlagde runderen, schapen en geiten in aanmerking voor Europese subsidie. Ook staan de zeldzame rassen genoemd in de draaiboeken dierziekten van de overheid, en is daarmee een bijzondere positie voor de zeldzame rassen mogelijk gemaakt. Het doel is bereikt.

In bewerkte vorm overgenomen uit de nieuwsbrief van SZH, oktober 2025

Korte berichten

← Echte oude Zeeuwse wittrikken in de stal van Piet Hannewijk. De foto is gemaakt in 2016.

Verrassingskleurtje →

“Op de boerderij van de familie Holland in Vriezenveen kwam een rood lakenvelder vaarskalfje ter wereld. Het bijzondere is dat deze zwarte witrik-koe bij een zwarte lakenvelder stier is geweest. en moeders voor-geslacht waren ook wittrikken. Niks roods dus en vooral witrik als aftekeningpatroon; toch kwam er een rode lakenvelder uit.”
Artikel uit Landleven, mei 2025

Op de foto's hierboven staat Elsa, een eigen gefokte witrik van de familie Roest. Op de eerste foto is Elsa net geboren, de tweede foto is van afgelopen zomer. Melkveebedrijf Roest is sinds kort erkend Witrikfokbedrijf. Lees elders in deze Witrikbode meer over de familie Roest.